

Pristop CLIL v predšolskem obdobju

■ **Tina Jeras**, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok, je vzgojiteljica v Vrtcu Ciciban.

V članku bom opisala pristop CLIL in možnost njegove uporabe na kurikularnih področjih v predšolskem obdobju. Pristop CLIL predstavlja inovativno metodo poučevanja, ki omogoča simultano učenje jezika in vsebine. Kljub izzivom, ki jih prinaša, njegove prednosti kažejo na velik potencial za izboljšanje večjezičnosti in akademske uspešnosti učencev.

Kaj je pristop CLIL

Pri pristopu CLIL gre za vsebinsko in jezikovno integrirano učenje. Pri tem pristopu sta zelo pomembna jezik in nejezikovna vsebina (Pevce Semec, 2015).

Ta pristop je primeren za vse starosti, tako za odrasle kot tudi za otroke v predšolskem obdobju. Otrokom ponuja drugačen način učenja, jezik hitreje razumejo, saj se ga celostno in aktivno učijo (Lipavc Oštir idr., 2015).

Content and Language Integrated Learning (CLIL) je pedagoški pristop, ki združuje poučevanje predmetne vsebine in tujega jezika. Učenci pridobivajo znanje o specifičnih vsebinah (npr. naravoslovje, zgodovina, geografija) hkrati s pridobivanjem jezikovnih kompetenc v ciljnem jeziku. Ta pristop se je uveljavil predvsem v Evropi, kjer ga spodbuja Evropska unija kot orodje za spodbujanje večjezičnosti in izboljšanje znanja tujih jezikov (Coyle idr., 2010).

Pristop CLIL temelji na štirih ključnih elementih, znanih kot okvir »4C« (Coyle, 2007):

- Content (vsebina) se osredotoča na predmetno znanje in veščine.
- Communication (komunikacija) – učenci uporabljajo ciljni jezik za pridobivanje in izražanje znanja.
- Cognition (kognicija) spodbuja razvoj mišljenja, reševanja problemov in analitičnih sposobnosti.
- Culture (kultura) omogoča razumevanje različnih kulturnih kontekstov in spodbuja medkulturno ozaveščenost.

Prvi element CLIL-a v ospredje postavlja vsebino ter pridobivanje znanja, spretnosti in razumevanja, ki so vezani na področje (4 »Cs« in CLIL). Drugi element opredeljuje jezik kot sredstvo za komunikacijo in učenje. To pomeni, da se jezika naučimo v avtentičnih situacijah, ki pa so vodene. Tretji element je kognicija, kjer je poudarek na zavedanju, da morajo vsebine otrokom predstavljati kognitivni izziv. Poznati moramo njihove sposobnosti ter zagotoviti potrebno spodbudno okolje. Četrty element vključuje razvijanje medkulturnega zavedanja in razumevanja (Coyle, 2002).

Usvajanje tujega jezika v predšolskem obdobju

Učenje tujih jezikov se je začelo že v zgodovini. Učile so se lahko le privilegirane

osebe. Da so dosegli znanje tujih jezikov, so si pomagali z naravnimi govorcami (Fekonya Fonteyn, 2016). V današnjih časih je učenje tujih jezikov dostopno praktično vsem. Poučevanje tujega jezika se začne že v predšolskem obdobju (Pevce Semec, 2015).

Pedagogi poudarjajo, da je zgodnje učenje tujega jezika pomembno za razvoj povezovanja med kulturami in sposobnosti razumevanja. Zavedati pa se moramo, da je v našem svetu zelo pomembno, da s poučevanjem tujega jezika začnemo čim prej (Brumen, 2003).

Cilj poučevanja tujega jezika v predšolskem obdobju je, da pripravimo otroka na jezikovno in psihološko učenje tujega jezika. Upoštevati moramo otrokov celostni razvoj, učimo pa jih predvsem preko različnih dejavnosti in iger (Brumen, 2003).

Prvi znani pristop je komunikacijski pristop. Tu otroci preko osmišljanja sporazumevanja v tujem jeziku posnemajo resnične življenjske položaje. Pomembno je, da se osredotočimo na poučevanje

Foto: BS

Foto: Matej Hozjan

otroka. Otroke spodbudimo k sodelovanju, medsebojni pomoči ter timske delu (Bratož, 2017).

V predšolskem obdobju uporabljamo pristop celostnega telesnega odziva (ang. TPR – total physical response). Pri tem pridejo v ospredje slušno razumevanje jezika in telesni odzivi. Ta pristop je zelo učinkovit na začetni stopnji jezika (Bratož, 2017).

Pri pristopu, ki ima poudarek na dejavnosti in ne na razvijanju jezika, je pomembna 'tekočnost' jezika. Otrokom predstavimo nove jezikovne prvine in nato v parih izvedejo dejavnost ter jo analizirajo (Bratož, 2017). Tu pride v ospredje pristop CLIL, pri katerem je poudarek na poučevanju jezika, integriranega z vsebino.

Pri predšolskih otrocih je pomembno poučevanje tujega jezika s pomočjo podpornih strategij. Uporabljamo različne vrste podpore, ki jih nudimo pri izvedbi dejavnosti. Dejavnosti morajo biti izvedljive glede na otrokovo predznanje in njegove izkušnje (Dumont idr., 2013).

Brumnova (2009) pravi, da ima učenje tujega jezika v predšolskem obdobju številne prednosti. Ena izmed teh je hitro usvajanje izgovorjave, melodije in ritma tujega jezika. Otroci se lahko v tem pogledu zelo približajo govoru naravnega

govorca. Otroci, ki že od malega govorijo več tujih jezikov, dosegajo pri jezikovnih in nejezikovnih testih boljše rezultate kot tisti, ki nimajo te možnosti.

Poučevanje matematike po pristopu CLIL

Veliko kurikularnih področij lahko vzgojitelj predstavi med vsakdanjimi opravili in z vnaprej pripravljenimi dejavnostmi. Otroci v predšolskem obdobju spoznavajo umetnost, jezik, matematiko, gibanje, naravo ter družbo (Bahovec idr., 1999).

Matematiko lahko vpletemo v vsakdanja opravila. Otroci se takrat niti ne zavedajo, da se učijo matematiko. Ne le takrat, ko otroci preživijo čas pri usmerjenih dejavnostih v vrtcu, ampak tudi v prostem času, na sprehodu, na igrišču ali med rutino (Marjanovič Umek, 2001). Veliko matematičnih vsebin lahko preprosto izvedemo med igro ali med bivanjem na prostem. Z otroki merimo korake ali jih štejemo, razvrščamo nabrane stvari, opazujemo vzorce, ob skrivanju predmetov pa vadimo prostorske pojme (Marjanovič Umek, 2001).

Matematične vsebine, ki jih srečamo v predšolskem obdobju, so: razvoj številskih predstav, razvrščanje, urejanje,

spoznavanje relacij, vzorcev, zaporedja, števila, štetje, obdelava podatkov, geometrija, orientacija v prostoru in merjenje (Japelj Pavešič, 2001).

Vzgojitelji dejavnosti s področij kurikula povežejo, povezave prepoznajo in prenesejo v prakso (Bahovec idr., 1999). V predšolskem obdobju matematiko spoznavajo že od prvega dne v vrtcu. Zato jim tega področja ni težko predstaviti v tujem jeziku. Vse besede, ki se jih naučijo pri temah v tujem jeziku, lahko uporabljajo v vsakdanjem življenju (Bahovec idr., 1999).

Nekateri matematiki verjamejo, da je tudi matematika neke vrste jezik. Matematični jezik lahko premaga razlike med materinim in tujim jezikom. Če otrokom pokažemo napisano število 3, bodo razumeli povedano, pa čeprav to povemo v tujem jeziku. To je podporna strategija, ki pripomore k učenju. Otroci povežejo znak 3 s pojmom v slovenskem jeziku (Lipavica Oštir idr., 2015). ◀

Literatura

- Bahovec, Eva; Bregar, Ksenija; Čas, Metka idr. (1999): *Kurikulum za vrtce*. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
- Bratož, Silva (2017): Pristopi k poučevanju tujega jezika s sodobne perspektive. V Silva Bratož (ur.), *Razsežnosti sodobnih učnih okolij* (str. 221–239). Koper: Založba Univerze na Primorskem.
- Brumen, Mihaela (2003): *Pridobivanje tujega jezika v otroštvu: priročnik za učitelje*. Teoretična in praktična izhodišča za učitelje tujega jezika v prvem in drugem triletju osnovne šole. Ljubljana: DZS.
- Brumen, Mihaela (2009): Prednosti učenja tujega jezika v predšolskih dobi. V Karmen Pižorn (ur.), *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu: priročnik za učitelje* (str. 53–64). Ljubljana: Zavod republike Slovenije za šolstvo.
- Coyle, Do (2002): *4 »Cs« in CLIL*. Combat, pridobljeno 21. 4. 2024 s spletne strani: <https://combat.ecml.at/en/Resources/Glossary/4-Cs-in-CLIL>.
- Coyle, Do (2007): Content and Language Integrated Learning: Towards a Connected Research Agenda for CLIL Pedagogies. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 10(5), 543–562.
- Coyle, Do; Hood, Philip; Marsh, David (2010): *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.
- Dumont, Hanna; Istance, David; Benavides, Francisco (2013): *O naravi učenja; uporaba raziskav za navdih prakse*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Fekonja Fonteyn, Laura (2016): Metode poučevanja tujih jezikov. *Slovenika* II, 2, 13–20.
- Japelj Pavešič, B. (2001). Matematika. V Ljubica Marjanovič Umek (ur.), *Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce* (str. 179–192). Maribor: Založba Obzorja.
- Lipavica Oštir, Alja; Lipovec, Alenka; Rajšp, Martina (2015): CLIL – orodje za izbiro nejezikovnih vsebin. *Revija za elementarno izobraževanje* 8, št. 1/2, 11–26. Maribor: Pedagoška fakulteta Univerze v Mariboru.
- Marjanovič Umek, Ljubica (2001): *Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce*. Maribor: Založba Obzorja.
- Pevac Semec, Katica (2015): Pedagoški pristop CLIL – izziv za profesionalni razvoj učiteljev tujega jezika na zgodnji stopnji šolanja. *Revija za elementarno izobraževanje* 8, št. 1/2, 43–63.